

У име Оца и Сина и Светога Духа!

Чули смо, браћо и сестре, данашње Свето Јеванђеље о царинику Закхеју, о његовом подвигу покајања, о његовом подвигу у коме је одступио од страшног греха среброљубља, крађе и свих осталих оних грехова у које је као цариник, и не само као цариник него старешина цариника, запао и живео током много година у свом животу. Данашње Јеванђеље описује нам како Господ, Богочовек Христос, делајући Своју богочовечанску мисију походи град Јерихон. На самом уласку у овај град у Светој земљи, Он је поред пута наишао на слепца који је вапио, дозивао Га, тражио од Њега помоћ. И то не на обичног слепца него на човека који је био слеп од рођења - то је слепи Вартимеј. Христос Богочовек, Исцелитељ и Спаситељ рода људског показао је на њему Своју Божанску милост и силу, исцелио је овог тужног просјака и слепог убожјака. То преславно чудо брзо се прочуло у целом Јерихону. И када је Христос у пратњи Својих ученика улазио у Јерихон, како данашње Јеванђеље описује, мноштво народа тискало се да види тог чудесног исцелитеља, пророка, чудотворца који чини чудеса толико преславна да о њима до тада род људски никад није чуо. Међу мноштвом тог народа налазио се управо и овај цариник Закхеј. Свето Јеванђеље каже да је био толико малог раста да није могао да види Исуса. Морао је да се попне на једно дрво поред кога је Исус требао да прође да би га на тај начин видео.

Ту се, браћо и сестре, догодило једно друго чудо. Закхеј се попео на дрво да би видео Господа а сам Господ Богочовек је први видео њега и позвао га и рекао му: „Закхеју сиђи брзо, данас ми ваља бити у дому твоме“. Да бисмо схватили дубину ових Христових речи, да би смо схватили прави смисао ових Његових речи и Његових поступака треба напоменути да су цариници скупљали тада порез од сопственог народа а у име римских окупатора, у име непријатеља јеврејског народа, римске царевине, римљана који су тада под окупацијом држали јудејски народ и Свету земљу. Они су

били омражени не само што су били сарадници окупатора и тиме издајници свога рода већ зато што тај свој посао узимање царине и пореза нису обављали поштено већ су узимали и више него што је потребно и тиме пунили свој џеп. Зато се цариник на црквенословенском, на старословенском каже митар и основа те речи је мито. Сама та реч показује зашто су ти људи били толико омражени. Зато што су узимали мито, били су корумпирани. А овај Закхеј није био само цариник него старешина цариника и, тим пре, био је још више омражен у јеврејском народу. По закону старозаветном, са таквим и толиким грешницима обични јевреји, чланови синагоге нису смели ни да се друже а камоли да улазе у њихов дом. А Христос, милостиви и кротки Спаситељ, управо таквог и тог старешину цариника Закхеја, позива да сиђе са дрвета и позива га да Га угости, да Га прими у свој дом. Тиме Христос показује главни смисао свог доласка. Дошао је да надиђе све оне старозаветне одредбе, да тај закон надиђе и да установи један нови завет, Нови Завет чији смо ми судеоници, ми који исповедамо Христа као савршеног Бога и савршеног човека, као спаситеља, као Сина Божјег.

Даље Свето Јеванђеље описује шта се у дому Закхејевом догодило. Закхеј, сам улазак Спаситељев, доживео је као призив на покајање. Богочовечанске очи Христове које прозиру у дубину срца људског виделе су ту доброту и ту жељу Закхејеву, ту тежњу да се ослободи од греховних стега, да се избави од тог погрешног и лошег начина живљења који је до тада водио. И зато је Христос Богочовек и посетио његов дом да би његову душу исцелио, да би ту искру жеље за поправљањем, за покајањем распламсао и распалио. И у томе је Христос и успео јер у данашњем Јеванђељу чули смо даље речи Закхејеве. Закхеј није исповедао свој грех већ је на самом делу показао покајање, оно најкорисније, најбогоугодније покајање. То је делатно покајање. Рекао је: „Ево, пола имања свога даћу сиромашнима“. Дакле, није прво исповедао своје грехе него је у самом свом покајању, делатном покајању показао и свој грех и

своје покајање. Још додаје: „Све које сам оштетио узвратићу им, свима које сам оштетио узвратићу им четвороструко“. По старозаветном праву и закону сваки који украде нешто туђе, уколико призна тај свој грех и преступ, морао је да врати то што је украо и петину да дометне у вредности онога што је украо а онај лопов који се нађе у крађи и не покаје се и не призна то своје злодело, морао је четвороструко да врати у односу на оно што је узео и украо. Том најстрожијом казном управо овај цариник Закхеј је себе казнио и тиме показао своју одлучност да из основа промени свој живот. Показао је на самом делу усрдно и делатно покајање. То је једино покајање које се и може назвати правим покајањем. Јер кад ми, браћо и сестре, дођемо у познање сопствених грехова то је једна врста раскајања, како свети оци говоре. Истинско покајање настаје онда када пред Богом донесемо одлуку, покажемо добру вољу и намеру и на самом делу кренемо да се трудимо да од тог греха одступимо. На самом делу, у практичном смислу. Једино је такво покајање истинско покајање, такозвано делатно покајање. А покајање је, браћо и сестре, оно на шта је Христос призвао све нас људе, поготову нас православне хришћане. Своју богочовечанску проповед управо је започео речима: „Покајте се јер се приближило Царство Небеско“. Само живот у покајању, браћо и сестре, може нас учинити способнима да то Царство Небеско видимо. То Царство Небеско које је дошло је Црква Божија. Свети оци кажу да је Црква православна то Царство Небеско предокушај, икона, образ тог Царства Небеског овде на земљи. У мери нашег покајања, очишћења, одступања од греха, у тој мери нам се то Царство Небеско открива и рађа се у нама самима, у душама нашим. Зато је покајање најбитније дело сваког хришћанина. Истински хришћанин је истински покајник. Лек покајања је посебно битан и потребан нама савременим људима у овоме свету који кључа од греха. Страшне ствари се пред нама одвијају, браћо и сестре, страшно богоодступништво, страшни греси у којима живи наш народ и читаво човечанство. Ако је сви врхуне у богоодступању, у гажењу

вере истинских догмата чак и црквених архипастира и настојатеља, оних који су пред Богом положили завет да ће ту веру чувати, бранити и проповедати, они исти ту веру и газе.

Шта је лек и шта је решење за сав тај грех око нас, браћо и сестре? Лек, свелек како каже Свети Јустин Ћелијски, јесте управо покајање, наше старање да се од греха као од страшне и најстрашније болести, од јединог истинског непријатеља рода људског чистимо, да наше душе ослобађамо од ланаца греховних. Уколико будемо грех протерали из наших душа тај грех у свету око нас ма колико био силан неће нам наудити. Потребно је да живимо у покајању како бисмо увек пред собом имали онај главни циљ и смисао нашег живота због кога смо створени а то је стицање Живота Вечног и Царства Небеског. Да би нас Господ на том путу укрепио даровао је Цркви Својој мноштво Својих угодника и светитеља. Посебно је Господ даровао пуно Светих мученика који су подвигом и исповедањем очувања вере у Богочовека Христа освештали себе у том подвигу, душу своју и живот свој положили за Христа и наследили Царство Небеско и Живот Вечни.

Наша вера православна, наша Црква православна утемељена је, браћо и сестре, на пророштву Светих Пророка, на проповеди Светих Апостола, на учењу Светих Отаца и на исповедању вере Светих Мученика. Мучеништво као благословени подвиг пропутио је пут Цркви Божијој и вери православној у првим вековима када су старадања хришћана, првих хришћана била неописива, многобројна и свакодневна. Један од тих светих мученика је и Свети мученик Трифун кога данас прослављамо, велики угодник Божји који се родио од побожних родитеља и од саме колевке био освештан благодаћу Духа Светога. Још као дете он је имао силу да исцељује разне болести својом молитвом и благодаћу коју је од Бога имао. Он је исцељивао болеснике, протеривао зле духове. Био је изабрани сасуд Божји испуњен том целебном благодаћу Духа Светога. Његов побожан живот био је крунисан управо мученичким

подвигом. Мучеништво је дар Божији и оно се наслеђује само побожним животом и заслужује од Бога само побожним животом. Једино онај који је себе освештао побожним животом има снаге да мученички подвиг започне и доврши онако како треба остајући доследан и веран исповедању Имена Христовог, исповедању вере у Христа Богочовека. Црква православна је из тог разлога, из те суштинске битности и важности и мучеништва светих мученика, сва омеђена њиховим светим моштима. Крв светих мученика која је у потоцима проливана у првим вековима била је духовно семе на којем је поникла и разрасла се Црква Божија по читавој васељени. Први хришћани Свете Литургије и своје молитве свршавали су на гробовима светих мученика. Не само што је по тадашњем римском закону њима било дозвољено једино да се моле на гробљима, ту су једино били колико-толико заштићени римским правом од прогонитеља својих, него и због светости и светиње моштију и тела светих мученика. Читава васељена православна омеђена је моштима светих мученика. Јер у Часној Трпези и у Антимису сваког православног храма налази се честица светих мученика и тиме, тим предањем је Црква показала колики је њихов значај за веру православну, колики је њихов значај за Цркву православну. Њихов подвиг исповедања вере православне, умирања за веру православну представља тај духовни основ, темељ и стуб на коме почива Црква Божија. На тај подвиг позвани смо и сви ми православни хришћани, браћо и сестре. Јер свети Јован Златоусти каже да се духовни живот састоји у три нивоа. Прва обавеза свих нас хришћана јесте да се чувамо од свакога греха, да избегавамо сваки грех. Друга обавеза је да уколико упаднемо у неки грех да се покајемо за тај грех, да уклонимо од нас онај лажни демонски стид од тог греха имајући ту свест да је Бог видео све што смо учинили, сваку нашу грешну мисао, реч и дело, да клекнемо пред свештеником, да исповедамо тај наш грех пред Богом и пред свештеником. Јер ако се будемо стидели да исповедамо тај грех пред Богом и свештеником колики ће тек наш стид бити, браћо и сестре, на Страшном Суду када ће сви

ти наши неисповеђени и непокајани греси бити видљиви свима, целокупном човечанство које ће васкрснути, целокупном човечанству које од постања света и века живело овде на земљи. И трећи ниво, у том духовном животу по светом Јовану Златоустом, јесте да уколико немамо савршено покајање остаје нам да трпимо све оне животне невоље које Бог шаље како би нас од грехова и страсти наших исцелио. То трпљење свих животних невоља свега оног што Бог допушта у овоме животу представља одраз дубоке вере у Бога и представља једини пут ка Царству Небеском. Представља управо наставак мучеништва, наставак мученичког подвига. Ето, видимо, браћо и сестре, да смо сви ми хришћани дужни да уђемо у подвиг светих мученика управо трпљењем свега онога што Бог допушта да се у нашем личном животу и у саборном животу догоди. Чак и овај прогон и ово издајство вере које се пред нашим очима одвија. Треба се борити колико снаге имамо а остало препустити Богу и никад не заборављати да је једини и истински господар неба и земље и свега видљивог и невидљивог управо Господ Бог а не неки светски властодршци. Зато, браћо и сестре, треба са дубоком вером да се Њему препуштамо, да све што допусти да нам се догоди у овоме животу са смирењем прихватамо и са трпљењем носимо без роптања, без очајања, унинија већ са крепком вером и са радошћу што смо се удостојили да будемо хришћани и што смо призвани да тај хришћански живот водимо. А хришћански живот је живот по вољи Божијој. То потпуно предавање вољи Божијој представља саму суштину хришћанског живота.

Нека Господ Бог молитвама Светог мученика Трифуна и свих Светих мученика нас укрепи у том подвигу трпљења у живљењу по Његовој светој вољи, посебно оне који данас славе овог великог угодника Божијег. Честитам славу и нашем драгом оцу Јоасафу. Нека га Господ Бог молитвама свог заштитника, своје крсне славе, укрепи у његовом монашком подвигу, нек му подари здравље телесно и душевно како би Богу служио, Њему и свима нама. Амин, Боже дај!